

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ

[Συνέχεια και τέλος. Έδε προηγούμ. φύλλον.]

Ο παραγγελιοδόχος ή ό ώς τοιούτος τούλαχιστον θεωρηθεὶς ἀφῆκε τὴν μητέρα και τὸν νιόν νὰ καταβῶτι πρῶτοι μετὰ τῆς ἀκολούθου. Τότε λαβῶν τὸ δέμα αὐτοῦ ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἀμάξης μετ' ἐπιτηδείοτητος μαρτυρούσης μακρὰν ἔζινεις τὸ περιοδευειν διὰ σιδηροδρόμων.

Ἐν τῷ σταθμῷ εἶδε μακρόθεν τὴν κυρίαν Λασῆ και τὸν Ἰωάννην ν' ἀνταλλάσσονται φιλοφρονήσεις πρὸς τοὺς ἐλθόντας εἰς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Αὐτὸς δ' ἐσπευσε νὰ εὑρῇ δύο μεσήλικας ἄνδρας διὰ τῆς αὐτῆς ἀμαξοστοιχίας ἐλθόντας, ὃν δὲ εἰς ἕφερε στρατιωτικὴν στολὴν.

Καθ' ἦν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἔξελθῃ τοῦ σταθμοῦ ἡσθάνθη ὅτι εἴλκουέ τις αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐπενδύτου. Στραφεῖς δὲ εἶδε τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἀφεῖς τὴν μητέρα του μετὰ τῶν δεξιούμενων αὐτῆν, εἶχε πρὸς στιγμὴν ἀπομακρυνθῆ λαθραίως.

— Κύριε, εἶπεν δὲ Ἰωάννης ὄργιλως, ἢν δὲν εἴσθε εὐχαριστημένος ἔξ οσων συνέβησαν μεταξύ μας, εἴμαι πρόθυμος νὰ σᾶς δώσω ικανοποίησιν... Ἰδού τὸ ἐπισκεπτήριον μου ἐπὶ τοῦ διοίου ἔγραψα τὴν ἐδῶ διεύθυνσίν μου.

Ο παραγγελιοδόχος ἔλαβε τὸ ἐπισκεπτήριον και ἔθηκεν αὐτὸν εἰς τὸ θυλάκιον του μηδὲ βλέμμα ρίψας ἐπ' αὐτοῦ. Ο Ἰωάννης ἔξηκολούθησε:

— Αὔριον τὸ πρωὶ θὰ ἔχω πολλὴν ἔργασίαν βεβαίως ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας θὰ εἴμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας... τὸ ίδικόν σας ἐπισκεπτήριον, παρακαλῶ;

— Νέε, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος εἰρωνικώτατα μειδιῶν, τὸ ἐπισκεπτήριον μου δὲν ἔχει ἄλλο ὄνομα ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ καταστήματος διὰ τὸ διοίον περιοδεύω—'Αλλὰ θὰ ἴδωμεν ἀλλήλους αὔριον... Θὰ συνκατηθῶμεν χωρὶς ἄλλο, σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

Ο Ἰωάννης ἀγανακτήσας ἐπὶ τῷ τόνῳ ἐκεί· ω, ἔμελλε ν' ἔνταπαντήσῃ τραχέως, ὅτε προσδραμοῦσα ἡ μήτηρ ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός.

— Απονο παιδί! εἶπε, τί σκοπεύεις νὰ κάμης; Δὲν σοῦ εἴπα νὰ μὴν ἀνκατευθῆς μὲ τοιούτου εἰδούς ἀνθρώπους;

Καὶ εἴλκυσε τὸν νιόν της, ἐν ως ὁ ἄγνωστος ἀπεμακρύνετο πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἑταῖρων.

Τὴν ἐπάύριον ἡ κυρία Λασῆ, ἥτις ἐφιλοξενήθη ως και διὸς αὐτῆς ὑπ' ἀνωτέρου τινὸς ὑπαλλήλου τῆς Ἀνζέρης, εἴχεν ἐγερθῆ λίαν πρωΐ. Κομψὴν περιθεβλημένη ἔναβολὴν ἐφαίνετο περικαλλεστάτη.

Ο Ἰωάννης ὅστις δὲν ἔμελλε νὰ μεταβῇ μετὰ τῆς μητρός του εἰς τὸν οἶκον τοῦ μέλους τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας, ἀλλὰ εἰς τὸ δημαρ-

χείον διὰ τὸν διαγωνισμόν, ἀπεχαιρέτισε συγκεκινημένος τὴν μητέρα του.

— Θάρρος! ἀγαπητόν μου παιδί, τῷ εἶπεν αὔτη, μειδιῶσα... ὅλα θὰ ὑπάγουν κατ' εὐχὴν... Θὰ ἴδω τὸν κ. Π. και στοιχηματίζω ὅτι δὲν είνε τόσον κακὸς ὅσον τὸν παριστάνουν... Κύτταξε νὰ μὴ δειλιάσῃς, ἀπάντησε μὲ τόλμην... Καμία σύστασις δὲν ἀξίζει τόσον αἱ καλαι ἀπαντήσεις.

Εἰτα δὲ ἀπῆλθε γοργῷ βήματι.

Ο κ. Π. ἔμελλε νὰ καταλύσῃ ἐν ξενοδοχείῳ, ἐν ως εἴχε φυλαχθῆ διαίτημά τι δι' αὐτὸν πρὸ πολλῶν ἡμερῶν. Ἡ κόρησσα διηθύνθη πρὸς αὐτὸν και ὅτε κατέστησε γνωστὸν τὸ ὄνομά της θεράπων τις εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς αἴθουσαν, εἰπὼν ὅτι δὲ κ. Π., λίαν κατεπείγουσαν ἔχων ἔργασίαν, ὅλιγα μόνον λεπτὰ ἡδύνατο νὰ τῇ παραχωρήσῃ.

Ἐκάθησε καὶ ἀνέμεινε. Παρὰ τὸ θάρρος, ὅπερ εἴχε δεῖξη ἐνώπιον τοῦ νιοῦ της, ἡ καρδία αὐτῆς ἐπάλλετο βιαίως. Τέλος ἡ θύρα ἤνοιχθη και ἄνθρωπός τις μελανέμων, λευκὸν φορῶν λαιμοδέτην, πολλὰ παράσημα φέρων ἐπὶ τοῦ στήθους εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἡτο δ κ. Π.

Η κόμησσα ἀνηγέρθη τρέμουσα, τὴν συστατικὴν ἐπιστολὴν κρατοῦσα ἐν τῇ χειρὶ.

— Κύριε, εἶπε, μὴ τολμῶσα νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὸν περιώνυμον καθηγητήν, ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γράψω ἀπὸ τὴν Αύρηλίαν και ἡλθα νὰ σᾶς εύρω ἡ ἴδια εἰς τὴν Ἀνζέρην διὰ νὰ σᾶς ἐγγειρίσω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Τὸ μέλλον τοῦ νιοῦ μου ἔξαρταται ἀπὸ ὑμᾶς και σᾶς παρακαλῶ θερμῶς...

— Άλλ' αἴρωντος ἔπαυσεν διμιούσα, και τὸ βλέμμα αὐτῆς κατέστη ἀτενές. Εἰ και μόλις εἴχε διῦδη τὸν συνεπιβάτην τοῦ σιδηροδρόμου, τῇ ἐφαίνετο ὅτι οὗτος ὡμοίας πρὸς τὸν καθηγητήν Π. Τὸ εἰρωνικὸν μειδιαμα τοῦ μέλους τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας μετέβαλε τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην εἰς βεβαιότητα.

— "Ω, κύριε, ἀνέκραξεν ωγριάσασα, μοῦ φαινεται ὅτι συνηντήθημεν ἡδη, εἰσθε..."

— Εἴμαι δὲ σκατὸς ἔκεινος παραγγελιοδόχος, ἀπήντησεν δὲ κ. Π. εἰρωνικῶς, ὁ ἄνθρωπος ἔκεινος, ὅστις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνικὴν σας τάξιν, τὸν διοίον δὲ κ. Ἰωάννης Λασῆ ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν... Εἴμαι δὲ σχολαστικὸς ἔκεινος δὲ παραγεμισμένος μὲ ἀλγεθραν και γεωμετρίαν, τοῦ διοίου ἡ ψυχὴ είνε τόσον ξηρὰ ὅσον και δι πίνακας τῶν λογαρίθμων. Εἴμαι...

— Εν ως ωμίλει ἡ κόμησσα ὑπισθοδρόμει μετὰ φρίκης.

— Τὶ ἔκαμα! ἐφέλλισε. εἴμαι ἀθλία... και διοίς μου κατεστράψη!

Κατέπεσε δ' ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ δαπέδου.

— Οτε συνηλθεν εἰδεν ἔαυτὴν ἐν μέσῳ τῶν γυναι-

κῶν τοῦ ξενοδοχείου. Ἀγαμυνησθεῖσα τῶν γενομένων ἡρώτησε περὶ τοῦ Π. ἔμαθε δὲ ὅτι ἡναγκασμένος ὣν οὗτος νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δημαρχεῖον παρήγγειλε τοῖς ἐν τῷ ξενοδοχείῳ νὲ μεριμνήσωσι συντόνως περὶ τῆς κυρίας Λασῆ. Ἡ κόμησσα ἀνυπομονοῦσα νὰ διαφύγῃ τὴν ὄχληρὸν τῶν θαλαμηπόλων περιεργίαν, ιδίᾳ δὲ θέλουσα νὰ ἔμποδίσῃ τὸν οὐλὸν αὐτῆς νὰ υποβληθῇ εἰς τὰς ἔξετάσεις ἑκείνας, βεβαίᾳ ἐκ τῶν προτέρων οὖσα περὶ τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ, εὐθὺς ὡς ἡδυνήθη νὰ βαδίσῃ, ἐπέστρεψεν οἴκαδε.

Δυστυχῶς ὁ Ἰωάννης εἶχεν ἐπίσης ἀπέλθη εἰς τὸ δημαρχεῖον, ἡ δὲ δυστυχῆς μήτηρ κατελήφθη ὑπὸ νέας καὶ σφοδρᾶς ἀγωνίας. Δὲν ἦτο ἀράγε δυνατὸν νὰ πάθῃ τίποτε διοίς της ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπίας ἦτο ὁ τοῦ σιδηροδρόμου συνεπιβάτης των, ἡ ἐνώπιον τῆς προφανοῦς δυσμενείας τοῦ καθηγητοῦ νὰ κατέξαναστῇ σκανδαλωδῶς; Ἄλλα τὸ κακὸν ἦτο ἀθεράπευτον τώρα, καὶ ἦτο ἡναγκασμένη ν' ἀναμείνῃ τῶν γεγονότων τὴν ἔκβασιν.

Εύνότος εἶνε ἡ ἀγωνία τῆς κυρίας Λασῆ κατὰ τὴν φρικώδη ἑκείνην ἡμέραν. Ὁ Ἰωάννης ἐπέστρεψε λίαν ὄψε, ἀπηνδηκώς. Ἡ κόμησσα ἔδραμεν εἰς προϋπάντησιν του καὶ ἐζήτησεν ἀπλήστως ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ νὰ ἴδῃ τὴν ἐκφρασιν τῆς οδύνης καὶ τῆς ὄργης ἢν περιέμεινε νὰ ἴδῃ. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ἦτο περιχαρῆς καὶ ἐμειδία.

— Αἱ μητέρα, ἀνέκραξε, πόσου ὄλιγον πρέπει νὰ πιστεύῃ κανεὶς τὰς ἀνοήτους προκαταλήψεις! Ὁ κ. Π. εἶνε ἔχαρετος ἥνθρωπος. Κατ' ἀρχὰς ἔμεινα ἀναπολόγητος ἐμπρός του, ἀλλὰ μὲν ἐνεθάρρυνε τόσον πολὺ μὲ τοὺς λόγους του, ὥστε ἡλθα ἐντελῶς εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἀπήντησα καλλιτέρα καὶ ἀπὸ ὅτι ἀκόμη ἡλπίζα... Εἰς σὲ βεβαιώς χρεωστῶ αὐτὴν τὴν ἐπιείκειαν καὶ σ' εὐχαριστῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν...

Καὶ ἔθλιψε τὴν μητέρα του ἐν τῇ ἀγκάλῃ του.

— Τί λέγεις, Ἰωάννη; ἡρώτησεν ἀλλοφρονοῦσα ἡ δυστυχῆς γυνὴ ὁ Π* πραγματικῶς;...

— Μοῦ ἔδειξε τόσην εὔμενειαν ὥστε ἐφάνην ἀνώτερος ἐμαυτοῦ, σοῦ ἐπαναλαμβάνων. Κατ' ἀρχὰς μοὶ ἀπηνύθυνεν ἐρωτήσεις ἀρκετὰ εὐκόλους, εἰς ἃς ἀπήντησα χωρὶς τὸν παραμικρὸν δισταγμόν. Ὁλίγον κατ' ὄλιγον ἐφθασεν εἰς τὰ δυσκολώτερα ζητήματα, εἰς τὰ δυτικά ἀπήντησα ἐπίσης ἐπιτυχῶς. Τόσον δὲ πολὺ ἐπέτυχα ὥστε οἱ ἄλλοι ὑποψήφιοι μὲ συνεχάρησαν θερμῶς. "Ολοὶ μὲ βεβαιοῦν ὅτι ὅχι μόνον θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν σχολήν, ἀλλ' ὅτι θὰ ἔχω καὶ καλὸν ἀριθμόν.

— Καὶ αὐτός δ. κ. Π* τί σοῦ εἰπε κατόπιν ἀπὸ τὰς λαμπρὰς αὐτὰς ἔξετάσεις;

— Τίποτε ἔννοεῖς, μητέρα, ὅτι ἡ ἐπίσημος αὐτοῦ θέσις ὃν ἡμπόδιζε νὰ ἐκφέρῃ ζωηρότερον τὰς ἐντυπώσεις του... Ἀλλ' ἔμειδία μὲ τρόπον παράδοξον...

— Ἐμειδία!... Καύμενο παιδί μου, γνωρίζω αὐτὸ τὸ μειδίχια... Ἰωάννη, δὲν ἐνθυμεῖσαι νὰ ἔχης ἰδη̄ ὄλιγον πρὸ τῶν ἔξετάσεων τὸν κ. Π*:

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι.

— Δὲν εἰδεῖς, ἀπρόσεκτον παιδί, ὅτι δ. κ. Π* καὶ ὁ δῆθεν παραγγελιοδόχος εἰς τὸν δύποιον ἐδεῑξαμεν τόσον φοβερὸν θαρρούτητα χθὲς τὸ ἐσπέρχεται, εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον;

Διηγήθη δὲ τὶ συνέθη τὴν πρωΐαν ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ καθηγητοῦ. Καὶ ὁ Ἰωάννης δὲ ἔθλιψε μεγάλως.

— Τώρα συλλογίζομαι, προσεῦπε, ὅτι μερικοὶ τόνοι τῆς φωνῆς του μὲ εἰχαν κάμει ἐν ὑπωσιν. Δὲν εἰχα ἰδη̄ τὴν περασμένην νύκτα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συνοδοιπόρου μας· τὸ σκότος καὶ ὁ ἐπενδύτης του ἐκεῖνος ἀπέκρυπτον τὸ πρόσωπόν του... Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, μητέρα, διατί λυπεῖσθε τόσον; Ἡ εὔνοια τὴν δυοῖν μοῦ ἔδειξεν εἰς τὰς ἔξετάσεις δ. κ. Π δὲν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν μᾶς κρατεῖ μηνησικαίαν;

— Ποῖος εἰξεύρει, Ἰωάννη μου, ἀν ἡ φαινομενικὴ αὐτῆ εὔνοια σκοπὸν δὲν ἔχει νὰ κρύψῃ φοβερὸν ἐκδίκησιν. Ἀκόμη δὲν εἰξεδόθησαν τὰ ἀποτελέσματα, καὶ κανεὶς δὲν εἰξεύρει πῶς θὰ σε βαθμολογήσουν!...

— Πραγματικῶς, τὰ ἀποτελέσματα θὰ γνωσθοῦν ὅταν τὰ δύναματα τῶν ἐπιτυχόντων δημοσιευθοῦν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυθερήσεως.

— Εμειναν σιγηλοὶ ἐπὶ στιγμήν, ώσει μὴ ἐτόμων ν' ἀνακοινώσωσι πρὸς ἀλλήλους τὰς σκέψεις των.

— Αδιάφορον! ἐπανέλαβε τέλος ἡ κυρία Λασῆ χάριν σου, χάριν ἐμοῦ αὐτῆς, ἔχω χρέος νὰ μὴ παραμελήσω τίποτε δυνάμενον νὰ καλλιτερεύσῃ τὰ πράγματα... Ἄλλως τε θέλω νὰ ζητήσω συγγνώμην ἀπὸ ἥνθρωπον τόσης ἀξίας, τὸν δύποιον ἀνοήτως προσέβαλα... Αὔριον τὸ πρωὶ θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ κ. Π.

— Άλλα τὴν ἐπαύριον ὅτε ἡ κόμησσα μετέβη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἔμαθεν ὅτι δ. κ. Π* εἶχεν ἀπέλθη τὴν παρελθοῦσαν νύκτα μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐπιτροπίας μελῶν, ὅπως εἰξακολουθήσῃ τὴν περιοδείαν του.

Δύο μῆνας ἔδένσε ν' ἀναμείνωσι μήτηρ καὶ οἱοίς τ' ἀποτελέσματα τῶν ἔξετάσεων. Πολλάκις ἀπὸ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν φόβον μεταπεσόντες εἶχον τέλος ἀποφασίση οὐδεμίαν ν' ἀναγινώσκωσιν ἐφημερίδα. "Εζων δὲ μακρὸν τοῦ λαιποῦ κόσμου ἐν τῷ ξεχωρικῷ αὐτῶν μεγάρῳ, καὶ ἡ μὲν κόμησσα ἐπεσκοπεῖ τὰς γεωργικὰς τοῦ κτήματος ἐργασίας, δὲν ἔχει τοῦ Ιωάννης ἔθηρευε καθ' ἐκάστην.

Πρωΐαν τινὰ εἰδον τοὺς ἐκ τῶν παρακειμένων

έξοχικῶν οἶκων γείτονας αὐτῶν ἐλθόντας τοῦτον μὲν ἔφιππον, τοὺς ἄλλους δὲ ἐφ' ἀμάξης ἄλλὰ πάντας φέροντας πελωρίας ἀνθοδέσμας, διὰ τὴν φιλοτέχνησιν τῶν ὅποιων εἶχον ἀπογυμνώσῃ τοὺς κήπους των.

— Τί τρέχει; ἡρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Κανεὶς δὲν ἔορτάζει ἐδῶ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης.

— Πῶς; δὲν εἴδατε τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυρενῆσεως; εἴπε τις τῶν προσελθόντων.

— Καὶ τὰς ἄλλας ἐφημερίδας; ἀνεφώνησεν ἄλλος.

Συγχρόνως δ' ἔκαστος ἀνέπτυσσε τὴν ἐφημερίδας ἡς ἦτο συνδρομητής.

Οἱ Ἰωάννης Λασῆ ἀριστεύσας ἐν πᾶσι, ἐσημειοῦτο πρῶτος ἐκ τῶν γενομένων δεκτῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολήν.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἔκφρονες ἔξι ἀγαλλιάσεως ϕρυγησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλήλων.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ὁ κ. Π* ἥτο οἶκοι ἐν Παρισίοις, ὅτε ἀνηγγέλθη αὐτῷ ἡ ἐπίσκεψης τῆς κομήσεως Λασῆ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. Οἱ νέοι ἐφόρει ἥδη τὴν κομψὴν στρατιωτικὴν στολήν.

— Ἀλήθεια! ἀνέκραξεν ὁ κ. Π* γελῶν, τὸ εἶχα λησμονήση... Οἱ πρωτεύσας μαθητῆς τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ μέλλων ἀξιωματικὸς ἔρχεται νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ κάποιον βάναυσον παραγγελιδόχον...

— Α! κύριε, εἴπεν ἡ κόμησσα ἔνδακρος, πόσον εὔγενῶς μᾶς ἔξεδικήθητε!... Εἰσθε ὁ καλλίτερος, ὁ μᾶλλον μεγαλόφρων ἔνθρωπος τοῦ κόσμου!...

— Εἰς τὴν ἐπιείκειάν σας, προσεῖπεν ὁ Ἰωάννης, ὅφειλω τὸν τιμητικὸν βαθμόν μου!...

— Αἱ μὴ κάμνωμεν λόγοι περὶ τῆς ἐπιείκειάς μου, εἴπεν ὁ κ. Π* ξηρῶς. Εἰτήλθατε πρῶτος εἰς τὴν σχολήν, διότι ἀπηντήσατε ἀσυγκίτως καλλίτερα πάντων τῶν ἄλλων. "Ωστε οὐχὶ ἀπὸ ἐπιείκειαν ἄλλῃ ἀπὸ δικαιοσύνην ἐλάσσετε τὸν πρῶτον βαθμόν!... Α! ἂν δὲν εἴξεύρετε ν' ἀπαντήσητε, μὲν πόσην εὐχαρίστησιν, ἐγὼ τούλαχιστον, θὰ σᾶς ἔβαζα μηδέν! Καὶ ἔξιζε νὰ τὸ πάθητε αὐτό, σεῖς... καὶ οἱ συνένοχοί σας!... .

Ο κ. Π* ἐγένετο ὁ φίλος τῆς οἰκογενείας Λασῆ.

Οἱ δὲ Ἰωάννης Λασῆ μετὰ λαμπρὰς καὶ μακρὰς στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας θέλει προσεχῶς προβιβασθῇ εἰς στρατηγόν, ὡς ἦτο καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

(Μετάφρασις).

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος 'Η κοινωνία τοῦ λονδένου)

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἔδε προηγούμ. φύλλον.)

"Ερχομαι νῦν εἰς τὸν στρατόν.

'Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῶν ἐν ταῖς ἄποικαις καὶ πέραν τῶν ἄποικιῶν πολέμων, εὑρηνται δύο στρατηγοί, περὶ οὓς συγκεντροῦνται οἱ ὄπαδοι, ὁ στρατηγὸς Ρόβερτς καὶ ὁ στρατηγὸς λόρδος Βολσελέου· ἡ δὲ κοινὴ γνώμη διαιρεῖται εἰς δύο στρατόπεδα, εἰς τοὺς Ροβερτσιστὰς καὶ τους Βολσελεύστας. Πολλαὶ ζηλοτυπίαι καὶ πολλὰ πάθη συνταράσσονται ὑπὸ τὴν αἰγῆδα τῶν δύο τούτων ὀνομάτων. 'Ηδυνάμην ν' ἀναφέρω καὶ πλείστους ἄλλους ἀνδρείους ἀξιωματικούς· ἀλλ' ὁ γενόμενος περὶ τοὺς δύο τούτους στρατηγούς θύρυσος μοὶ ἐπιτρέπει ν' ἀσχοληθῶ μόνον περὶ αὐτῶν.

'Ο στρατηγὸς Ρόβερτς, ἀνὴρ εἰς ἄκρον ἐνεργητικός, ἔχει τὸ παράστημα καθ' ὑπερβολὴν ἀγέρωχον, κεφαλὴν δὲ ωραιοτάτην. Δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκ φύσεως ἐγενήθη στρατιωτικός, κέκτηται ὅμως ὅλας τὰς ιδιότητας, ὅσαι ἔξασφαλίζουσι τὴν ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ εὐδοκίμησιν. 'Απαιτῶν παρὰ τῶν στρατιωτῶν του πᾶν τὸ ἐφικτόν, ἀλλ' οὐδὲν πλέον, κατορθοῖ νὰ προσελκύῃ τὴν ἀγάπην αὐτῶν.

'Ἐν τῇ λαμπρῷ αὐτῷ εἰς Ἀργανιστῶν ἐκστρατείᾳ ἀνεδείχθησαν πάντα τὰ στρατιωτικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Πολλὰ βεβαίως ἔμαθεν ἐκ τῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγον ὡφελήθη ἐκ τῆς τύχης. 'Ως περὶ τῶν Ἰρλανδῶν λέγεται, ὁ στρατηγὸς Ρόβερτς μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας ἐμπίπτει εἰς τέλμα, μεθ' ὅσης καὶ ἔξερχεται ἐξ αὐτοῦ. Εἴνε δημοτικῶτας εἰς τὸν στρατόν, ἡ δὲ βασιλισσαὶ ἦτις τὸν ἀγαπᾷ ὑπερβαλλόντως πολλάκις παρέσχεν αὐτῷ δείγματα συμπαθείας.

'Ο λόρδος Γάρνετ Βολσελέου ὁ τοῦ Καιρού, ὁ νικητής τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομένης, ὁ ἥρως τοῦ Τέλ-ἐλ-Κιβίρ, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ἐν Σουδάν στρατοῦ, εἰνε ἀνὴρ ἀδαμάστου δραστηριότητος, μὴ γινώσκων τί ἔστιν ἀνάπτωσις. Οἱ Ἀσσαντῆ ἀπεκάλουν αὐτὸν διὰ τοῦτο: «ὁ ἔνθρωπος ὃστις οὐδέποτε σταματᾷ.» Κατέκτησε τὴν θέσιν του βῆμα πρὸς βῆμα, κέκτηται δὲ πολλὴν στρατιωτικὴν ἀξίαν. 'Αντιθέτως πρὸς τὸν στρατηγὸν Ρόβερτς εὐχαρίστως ἀκούει καὶ ἀποδέχεται πᾶσαν ιδέαν, τὴν μελετὴν καὶ τὴν οἰκειοποίειται. 'Ενταῦτῷ ὅμως εἶνε ἄκαμπτος, ἀπολυτόφρων, ἀσυμβίβαστος, ἐκδικητικὸς καὶ ἐνίστε ἀδικος. Δὲν ἀνέχεται ἀντίρρησιν. 'Ο ἔνθρωπος αὐτὸς ὁ ἔχων μυῶνας χαλιβόδινους, ἔχει ὅστα ἐκ σιδήρου, πνεῦμα δὲ καὶ θέλησιν ἀκλόνητον. Οὐδὲ πρὸς τὸν ίδιον ἔαυτόν του φέρεται ἡ πιώτερον ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείας, ἐνῷ εύρι-

Τὸ ἀληθὲς πικρόν ἔστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηγένες· ὥσπερ γὰρ οἵμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ δημικτα, τὸ μὲν φῶς ἀνιαρόν, τὸ δὲ σκότος ἄλυτον καὶ φίλον, οὐκ ἐών βλέπειν.